

Дело C-17/22

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

7 януари 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Amtsgericht München (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

21 декември 2021 г.

Ищец:

HTB Neunte Immobilien Portfolio geschlossene Investment UG & Co. KG

Ответник:

Müller Rechtsanwaltsgesellschaft mbH

[...]

Amtsgericht München (Районен съд Мюнхен, Германия)

[...]

По дело със страни

HTB Neunte Immobilien Portfolio geschlossene Investment UG & Co. KG,
[...] 28217 Бремен — ищец —

[...]

срещу

Müller Rechtsanwaltsgesellschaft mbH, [...] 80687 Мюнхен — ответник —

[...]

относно предоставяне на информация

С настоящото се отправя преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз. Запитването се отправя заедно и е напълно идентично — с изключение на уводната част — с друго производство на запитващата юрисдикция [...]. С отправянето на преюдициалното запитване настоящото производство се спира в очакване на решението на Съда. На 21.12.2021 г. се отправя следното

Преюдициално запитване

До Съда на ЕС се отправят следните преюдициални въпроси за тълкуване на Общия регламент относно защитата на данните (Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета, наричан по-нататък „ОРЗД“):

1а. Трябва ли член 6, параграф 1, букви б) и е) от ОРЗД да се тълкува в смисъл, че по отношение на персонално дружество за колективно финансиране е достатъчно само участието в дружеството в качеството на съдружник, който не е лично, а само ограничено отговорен и не е управител, за да се признае наличието на „законен интерес“ да получи информация за всички съдружници с непряко, опосредствано от доверителен собственик участие в дружеството, за възможностите за установяване на контакт с тях и тяхното участие в персоналното дружество за колективно финансиране и да се изведе съответно договорно задължение от дружествения договор,

1б. или при тези обстоятелства законният интерес се ограничава до получаване на информация от дружеството за онези съдружници с непряко участие, които не са ограничено отговорни, но притежават минимален процент, който най-малкото им дава възможност да оказват влияние върху развитието на дружеството?

2а. Достатъчно ли, за да не се надхвърли вътрешноприсъщата граница на злоупотреба с право в случай на такова неограничено право (1а) или за да се направи изключение от ограничаването на ограничено право на информация (1б), наличието на намерение за установяване на контакт с цел запознаване, обмен на мнения или преговори за откупуване на дружествени дялове,

2б. или трябва да се счита, че може да се приеме за релевантен интерес от предоставяне на информация само когато се иска предаване на данни с изричното намерение за осъществяване на контакт с други съдружници, за да се търси координация с тях заради конкретно назовани причини, които налагат волеизявление в рамките на решения на съдружниците?

По мотивите

А. Относно спора, който запитващата юрисдикция трябва да разреши:

В националната юрисдикция са внесени за разрешаване два правни спора, които се отнасят до иск за получаване на информация и следователно за разкриване на данни. Всеки от ищците, организирани като командитни дружества и следователно като персонални дружества, има непряко участие в инвестиционно дружество. Касае се за дружества за колективно финансиране. Участието в тях е структурирано като финансова инвестиция. В един от случаите пряко и непряко участие придобиват от порядъка на около 1800 ограничено отговорни съдружници.

Иска се разкриването на имената и адресите на всички лица и следователно на цялото множество от притежатели на участие в инвестиционното дружество за колективно финансиране, в частност имената и възможностите за установяване на контакт и за всички ограничено отговорни съдружници с непряко участие посредством дружества за участие — доверителни собственици. Следователно исканата информация се отнася до всички, които са инвестирани с икономическа цел в дружеството.

Самите ищци също са инвестиционни дружества. Ответниците приемат, че исканите данни няма да се използват за цели в интерес на дружеството, а за собствените икономически интереси на ищците, било за реклама на собствените инвестиционни продукти, или за да притесняват инвеститорите, за да откупят дяловете им на занижена стойност и чрез последваща препродажба да реализират печалба. В договорите за участие и доверителна собственост има предвидени клаузи, които установяват договорна забрана на предаването на данните на други притежатели на участие.

Ищците отричат да имат такива намерения. Ставало дума за тяхно право да установят контакт с другите членове. Договорните забрани на предаването на данните били недействителни. Ищците щели да преговарят с другите ограничено отговорни съдружници за закупуването на техните дялове и искали да се запознаят по-добре с тях, за да обменят мнения. С така изложените доводи исковите сочат към две подкрепящи се насоки в решения на върховни и висшестоящи германски граждански юрисдикции.

1. За да обосноват правото си да установят контакт с другите членове, ищците се позовават на съдебната практика на германския Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия, наричан за по-кратко и „BGH“). В определение от 19.11.2019 г. — II ZR 263/18 същият следва своята постоянна практика, че „неотменима основна сфера на правата на съдружниците“ в персонално дружество е да научат името и адреса на другите съдружници и да познават своите съдоговорители. Това се отнася и за ограничено отговорните съдружници, които притежават само непряко участие. Познаването на всички, дори непреките съдружници, е необходимо за всеки съдружник, за да се ползва ефективно от правата в дружеството, състоящо се от доверители в дружество за колективно финансиране. Следователно

предаването на съдружниците на тези данни отговаря на задълженията на дружеството на основание сключения дружествен договор. Желанието на съдружник да получи информация с цел запознаване с другите съдружници е ограничено само от забраната за недопустимо упражняване на право по член 242 от BGB и забраната за тормоз по член 226 от BGB.

С това разбиране се продължава установена преди приемането на ОРЗД съдебна практика на върховната юрисдикция. Нейните съображения отразяват следните аспекти.

При всички случаи се изключва злоупотребата с право, когато инвеститор търси контакт с други инвеститори, за да обмени мнения с тях по съществуващи от негова гледна точка проблеми с дружеството, евентуално за да организира общност от инвеститори с общи интереси. В случай на преследване на несвързани с дружеството цели биха били достатъчни средствата за правна защита, предвидени в конкурентното право и правото в областта на защитата на данните, за да се предприемат действия срещу поведение, което представлява злоупотреба. Не съществува основание за отказ да бъде предоставена информация само заради абстрактната опасност от злоупотреба с данните. (Заклучения от BGH, решение от 5.2.2013 г. — II ZR 134/11). Трябва да се остави на съдружника да реши по какъв начин иска да се обърне към своите съдружници. Един съдружник не трябва да зависи от ръководството на дружеството като посредник в контактите с останалите съдружници или да му се налага да използва предоставени и контролирани от него способности. Така също един съдружник не трябва да бъде препращан към интернет форум като по-неутрален способ по аналогия с член 127a AktG (Закон за акционерните дружества). (Заклучения от BGH, решение от 11.1.2011 г. — II ZR 187/09, BGH, решение от 5.2.2013 г. — II ZR 134/11).

Също така не може съществуващото право на информация да подлежи на преразглеждане по взаимно съгласие на страните по договор. Изключването на правото да познаваш всички съдружници, фактически би изключило основно право на съдружниците, а именно правото да свикат извънредно събрание на съдружниците, тъй като един съдружник с малко участие може да постигне необходимия за това кворум само ако се обедини с други съдружници, което по необходимост предполага да знае техните имена и адреси. (Заклучения от BGH, определение от 21.9.2009 г. — II ZR 264/08).

В допълнение, подобно на регистрирано за борсова търговия акционерно дружество, при което съгласно член 33 от германския Wertpapierhandelsgesetz (Закон за търговията с ценни книжа) възниква законово задължение за уведомяване едва при участие с право на глас от 3%, въпроси, като например кой контролира дружеството, чий „говорител“ е даден доверителен собственик, дали съществува забрана за гласуване на доверителния собственик с оглед на другите притежатели на участие и конфликт на интереси, дали съществува задължение за лоялност по подобие на забраната за конкурентна дейност на друг притежател на участие и как с

течение на времето се променя съставът на дружеството от гледна точка на своята структура, обосновават наличието на неотменимо право на информация за всички притежатели на участие, включително в дружество за колективно финансиране. (Заклучения от BGH, решение от 5.2.2013 г. — II ZR 134/11)

Според BGH няма задължение за отправяне на преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз. Разбирането, че на всеки съдружник трябва да се признае неподлежащо на ограничаване с договор право на информация, което може да бъде оспорено само при злоупотреба със същото, е подобно на прилагането на правото на Общността до такава степен очевидно, че не оставя никакво място за разумно съмнение. Предаването на данни за всички съдружници от дружеството на един от тях е оправдано и съгласно ОРЗД, произтича като очевидно от съображение 48 от ОРЗД, тъй като там обработването на данни дори „в рамките на групата предприятия“ е посочено като възможен законен интерес. В това отношение Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) посочва накратко, че съгласно съображение 48 от ОРЗД законността на предаването на данни в рамките на групата предприятия трябва да се определя от наличието на „вътрешни административни цели“, и с това най-малкото в заключението приравнява предаването на лични данни за всички съдружници на един съдружник на предаването на данните от едно предприятие на друго, независимо или контролиращо предприятие и същевременно на отговарящо на вътрешна административна цел.

2. По-нататък с приведените в исковите доводи във връзка с желанието за преговори с другите ограничено отговорни съдружници за закупуването на техните дялове ищците се позовават на съдебната практика по въпроса кога вече/само е налице злоупотреба с право, ако единствената пречка пред правото на информация е злоупотребата с право. Определящи в това отношение са други, в дадения случай решения на висши областни юрисдикции, в частност постановеното от Oberlandesgericht München (Висш областен съд Мюнхен, Германия) решение от 16.1.2019 г. по дело 7 U 342/18.

Според това решение част от правото на съдружника представлява и възможността за засилването на собственото му положение посредством придобиване на допълнително участие. Всеки доверител е наясно, че инвестиционното дружество ще използва неговите данни за целите на изпълнението на дружествения договор. Целта на дружествения договор е основно упражняването на правата на съдружниците, по-специално и посредством взаимния обмен на мнения, упражняването на контрол и евентуално обединяването на съдружници, засилването на положението на съдружника. Това включва и възможността за оказване на влияние върху дружеството евентуално посредством закупуването на дружествени дялове. Недопустимо упражняване на право ще е налице едва тогава, когато не съществува връзка с положението на съдружника и с договорната

свързаност с останалите съдружници от никаква възможна гледна точка. Само тогава може да бъде отказана информация, когато не съществува разумен интерес от нейното предоставяне, например когато се установи, че целта не е свързана с дейността на дружеството. Интересът за закупуване на чужди дялове обаче е разумен интерес.

Имплицитно Oberlandesgericht (Висш областен съд) приема, че абстрактното очакване на всеки съдружник, че неговите данни са необходими и се използват за изпълнението на дружествения договор, обосновава и конкретизиране в смисъл, че командитното дружество може да предаде данните на всеки друг съдружник дори заради това, че този друг съдружник има интерес от закупуване. Oberlandesgericht (Висш областен съд) не е разгледал разумните интереси на другите съдружници от неразкриване на техните лични данни. По-нататък в решението на висшия областен съд се приема имплицитно, че самите бъдещи права на глас, произтичащи от евентуално осъществено увеличаване на собственото участие, вече би представлявало произтичащо от даденото договорно правоотношение законен интерес от информацията.

Б. [...] Релевантност на отговора на поставените въпроси [...]:

Като следствие от националната съдебна практика биха били достатъчни клиширани и практически неподлежащи на доказване твърдения за наличие на интерес, че съответното лице евентуално иска да закупи участието на други лица, за да може да се иска всеобхватна информация за всички, включително ограничено отговорни съдружници с непряко участие, заедно с адресите и размера на участието. От допускането на злоупотреба с право само когато не е налице връзка с положението на съдружника от никаква възможна гледна точка, следва, че макар и абстрактни, но реални, а не чисто теоретичните рискове за преследване на несвързани с договора цели са маловажни, тъй като винаги остава възможността чрез данните да бъде осъществено най-малкото сътрудничество с другите съдружници, което е от полза и за дружеството. След като разкрие данните, администраторът вече не разполага с никакви възможности да гарантира контрол върху обработването на данните от страна на ищците. Накратко, предоставените данни за ограничено отговорните съдружници, дори когато те притежават само непряко участие в дружество за колективно финансиране, след разкриването им остават без защита.

Наистина това може да бъде резултатът от тълкуване, например когато принципите на търговското право се прилагат с предимство по отношение на участие в предприятие като общност от съдружници, така че всеки, който лично, макар и като ограничено отговорен придобива участие в предприятие, трябва да бъде третиран като предприемач. Запитващата юрисдикция не счита, че това е толкова очевидно за ограничено отговорните съдружници в дружество за колективно финансиране, които отговарят с незначителен като дял, а често и обща сума определен капитал, поради което

тълкуването на сезирания по този въпрос Съд на Европейския съюз е толкова предвидимо, че дори да не е необходимо.

Отправените въпроси са важни за постановяване на решението поради това, че понастоящем в производството по разрешаване на спора са представени само твърдения за предполагаемо наличие на намерение за закупуване на чужди дружествени дялове. Ако това е достатъчно, искът би трябвало да бъде уважен. Ако това не е достатъчно при всички изложени доводи, искът би трябвало да бъде отхвърлен. В случай че уважи иска, запитващата юрисдикцията би постановила решение като последна инстанция, тъй като в този случай неблагоприятните последици от това за ответниците се свеждат до разходите за предоставяне на информацията, а този финансов разход не достига националния определен праг на стойност за въззивна жалба до по-горна инстанция.

В. Собствени съображения за отговор на поставените въпроси:

1а. Запитващата юрисдикция също приема, че договорните клаузи за изключване на предоставянето на информация са недействителни, но не с оглед на принципната недопустимост на такова изключване, а на основание неудачност като общо условие от гледна точка на твърде крайно и следователно несъразмерно, и следователно недействително ограничаване на право.

1б. Въпросът на запитващата юрисдикция се ограничава до европейските правила при предоставянето на информация на непреки съдружници. Според германското право непреките, ограничено отговорни съдружници трябва да бъдат вписани в търговския регистър по силата на закона с име, фамилия, дата на раждане и адрес по местоживееене и по този начин да бъдат публично оповестени. Всеки, който притежава такъв вид участие в предприятие, трябва да очаква такова публично оповестяване.

2. За разлика от това при опосредствано от доверителен собственик участие за притежаващите такова участие не е очевидно, че тези данни трябва да бъдат задължително разкрити, тъй като с това разкриване биха се осъществили основни сфери на дружественото правоотношение. Тяхното приравняване с преките ограничено отговорни съдружници обаче не е очевидно.

2а. Спорните договори за участие и доверителна собственост предвиждат — дори и да са недействителни в това отношение — че данните не трябва да се предават на други притежатели на участие и следователно в тях намира израз най-малкото едно принципно очакване на съдружниците.

2б. Не съществува законово задължение за публично оповестяване на притежателите на участие в доверително дружество и без присъединяване към търговско дружество.

2в. Макар че Amtsgericht (Районен съд) споделя основните становища на висшестоящите юрисдикции, а именно, че в случая на персонално дружество за всеки е ясно, че неговите лични данни се съхраняват от дружеството и доколкото това е „обективно разумно“ за изпълнението на договорни или законови задължения, те могат да бъдат публикувани. Тогава е очевидно, че когато е налице задължение, обективно разумно е то да бъде изпълнено.

Въпреки това, за да се потвърди наличие на задължение, не е определящо само дали желанието на искащия информацията съдружник е обективно разумно, а по-скоро как трябва бъде анализиран договорът, така че на желанието за информация противостои интересът на другите съдружници, най-малкото като начало да могат да запазят своите данни поверително, а не да трябва да приемат тяхното разкриване при наличие на разумен интерес за обратното. Съотнесено към европейското право, защитата на данните е правилото и за да се направи изключение от него, трябва да може да се установи достатъчно основание, за което не е достатъчно само да бъде изведен разбираем интерес. Според схващането на запитващата юрисдикция този интерес във всеки случай трябва да е свързан с това, за което съответният съдружник изобщо е оповестил своите данни, т.е. с развитието на дружеството.

2г. Тогава запитващата юрисдикция споделя посоката на аргументиране на приведената по-горе съдебна практика, че един съдружник без всякакви уговорки и в този смисъл също така без ограничения може да узнава кой оказва реално влияние върху дружеството, в което той притежава участие с предприемачески риск. Само че за запитващата юрисдикция е спорно, че така може да се обосновава задължение за разкриване на всички ограничено отговорни съдружници с непряко участие.

(1) Очевидно е, че по-голямата част от ограничено отговорните съдружници в дружество за колективно финансиране имат участие в размер, от който не може да се очаква, че такъв съдружник може да упражнява влияние върху развитието на дружеството само със своето участие. Запитващата юрисдикция обаче приема, че обстоятелството, че дадено лице е свързано с персонално дружество и по този начин лично свързано, само по себе си не е достатъчно, за да може да иска информация. Такова разбиране не би взело предвид в достатъчна степен факта, че в командитно дружество за колективно финансиране, което е или е било отворено за произволен кръг вложители, елементът на лична свързаност до голяма степен е отстъпил назад, тоест това се разглежда просто като участие на капиталовия пазар, подобно на акция, при което никой, който не е достигнал значителен процент на участие, не може да очаква, че този, който управлява портфолиото от акции, би предал неговото име и адрес на други акционери.

При допълнително тълкуване на договора биха могли да се изведат и различни възможности за защита на „дребните“ вложители, които им

позволяват да постигнат необходимото колективно отстояване на интереси, например посредством право на предаване на съобщения от „дребния“ акционер чрез дружеството — което от своя страна е задължено спрямо своите съдружници да спазва законосъобразно поведение — на всички други вложители или посредством предоставен от дружеството форум за обмен на коментари, подобен на предвидения в член 127a Aktiengesetz (Закон за акционерните дружества).

(2) Решенията на висшестоящите юрисдикции са и целесъобразни, доколкото установяват ясно отношение между правило и изключение. С това се отчита обстоятелството, че администраторът на лични данни в дружество за колективно финансиране не може разумно да прецени отделно и конкретно за всеки от 1800 съдружници дали да предостави информация за тях, или не, а се придържа към изпълними критерии, които определят абстрактно кръга на лицата, за които се предоставя информация. В този смисъл изглежда е необходим общ и следователно формален критерий за това за кого съществува задължение за уведомяване най-малкото като правило, за да се гарантира достатъчна възможност за законосъобразно разрешаване на такива спорове още от администратора на данните, а не чак от съдебна инстанция.

Досегашната съдебна практика се отличава с висока степен на удобство при прилагането, тъй като инвестиционните дружества практически трябваше да удовлетворяват всички искания за информация от съдружник.

Според настоящата юрисдикция обаче е очевидно, че трябва да се приеме формален процент, подобно на процента, при който възниква задължение за уведомяване за акционерите на регистрирано за борсова търговия дружество, тъй като от този процент формално става възможно да се оказва значително влияние върху дружеството, както това е залегнало в член 33 от германския Wertpapierhandelsgesetz (Закон за търговията с ценни книжа) с дял от 3%. Наистина, неговото прилагане по аналогия досега е било отхвърляно от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд). Европейските правила обаче биха допуснали най-малкото отново прилагане по аналогия.

2д. Във всеки случай запитващата юрисдикция счита за неправилно да се приема, че само клишираните твърдения за „интерес за запознаване“ или „интерес за закупуване“ са достатъчни за разкриването на данни и не представляват злоупотреба с права.

(1) Според схващането на запитващата юрисдикция тезата, че интересът за закупуване е достатъчно основание за право на информация не съответства на договорното и фактическото положение. Никой няма право да научава имена и адреси непосредствено от трето лице, които са му предоставени, за да може да започне преговори за бъдещо сключване на договор с предоставилите данните лица. Напротив, подобна аргументация изглежда неубедителна сама по себе си, щом бъдещо правно положение, което зависи

от чужда воля и следователно от произволно действие, следва да служи като предварително основание за права на информация. Предлагането на сделка на друго лице не обосновава разкриването на неговите данни без съгласието му.

Още по-определящо изглежда схващането, че не може да се приеме като адекватно разбирането, че е достатъчно всяко възможно основание, за да се изключи злоупотреба с право, за да се гарантира защитата на данните съгласно правото на Съюза. Според схващането на запитващата юрисдикция защитата на данните означава, че трябва да бъдат предотвратени и абстрактни рискове, което следователно трябва да има последици и за разбирането какво представлява злоупотреба с право. Като следствие от това предявяването на право, което от своя страна не отразява минимална степен на самоограничение и/или съдържателна достоверност, би трябвало също да се квалифицира като злоупотреба с право.

(2) „Запознаване“, отнесено към това, което трябва да се очаква от лице, което като част от голямо множество хора е предоставило своите данни във връзка с финансово участие, също не представлява уважителна причина. Никой, който прави капиталова инвестиция, не изразява с това своето съгласие да се обръщат към него с цел запознаване.

(3) Напротив, изглежда разумно и наложително да се приеме, че е необходимо конкретно и назовимо искане в пряка връзка с управлението на дружеството. Това би формализирало определянето на целта на предаването на данните и така дружеството би могло да препрати към определената цел, заради която са предоставени данните, при жалби относно разкриването на данни и ако на дружеството — например чрез жалби от други съдружници — стане известно, че данните се използват за различни от обявените цели, да задейства предвидените в правото в областта на защитата на данните санкционни механизми.

3. Накратко, запитващата юрисдикция счита, че е целесъобразно да се поиска тълкуване на ОРЗД в смисъл, че посоченият регламент обосновава неограничено право на информация в случай на дружество за колективно финансиране като начало само при достигане на определен процент на участието, а иначе — само за задължението на дружеството да предава съобщения от един съдружник на всички преки и непреки съдружници,

и освен това запитващата юрисдикция счита, че е целесъобразно да се поиска тълкуване на ОРЗД в смисъл, че простото „запознаване“ и интересът за откупуване на участия не са заслужаващи внимание аспекти и поради това не могат да послужат като основание на право на информация, а вместо това във всяко искане на информация трябва да бъде посочена конкретна, свързана с дружеството причина, поради която се иска информацията.

Г. Относно допустимостта на преюдициалните въпроси:

С поставените въпроси се цели [...] да бъде получен отговор кои са релевантните аспекти при [...] претегляне на правата, тоест кое при претеглянето изглежда заслужаващо внимание и следователно „логически неизбежно“. Същото се отнася за въпросите относно аспектите, които са релевантни за присъщите граници на „законен интерес“. С оглед на повдигнатите с горното изложение въпроси относно правни структури на правото на Съюза отправянето на преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз изглежда целесъобразно.

[...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ